

zjištěno, že v průměru 26 % žáků uvedlo, že učitel zadává jinou práci spolužákům, kteří mají obtíže s učením, a/nebo těm, kterým jde práce rychleji (to je pod průměrem zemí OECD 30 %). Vybrané indikátory byly sledovány pouze v souvislosti s výukou matematiky.

Účelnost použitých vyučovacích forem a metod vzhledem ke stanovenému vzdělávacímu cíli byla vysoká a pohybovala se podle typu škol mezi 83–90 %, v konzervatořích byla pozorována 100% účelnost.

Učitelům se ve výuce velmi dobře dařilo koordinovat činnosti žáků, dávat žákům srozumitelné pokyny a jasné a přiměřené požadavky, výuku dokázali vést v naprosté většině věcně a odborně správně. Podobné ukazatele byly sledovány také v mezinárodním šetření PISA 2012 z pohledu samotných žáků na hodiny matematiky (např. jasné stanovení cílů výuky učitelem, ověřování porozumění probírané látce atd.). Tato praxe byla běžná podle 75 % žáků, což znamenalo o něco lepší výsledek České republiky ve srovnání s průměrem zemí OECD (70 %).

V hospitovaných vyučovacích hodinách byl žákům ze strany učitelů poskytován většinově dostatečně velký prostor pro vyjádření vlastního názoru a pro diskusi a pro jejich dotazy a ve třídách panovala příjemná atmosféra. Vztahy učitelů a žáků jsou obecně dobré i podle zjištění mezinárodního šetření PISA 2012. Dle vlastního vyjádření žáci obecně vycházejí s většinou učitelů dobře a většina učitelů s nimi jedná přiměřeně – uvádí to 81 % českých žáků, což je na úrovni průměru zemí OECD (82 %). Ovšem čeští žáci pocítují o něco méně, že učitelé skutečně naslouchají tomu, co žák říká (dle 68 % žáků, přičemž průměr zemí OECD je 74 %). Pozitivním zjištěním podle vyjádření 87 % žáků je, že když potřebují pomoc, učitelé jim pomohou, což je o něco málo více než průměr v zemích OECD (82 %).

Učební pomůcky byly většinou účelně využity, při využití ICT techniky v hodinách byla tato technika jednoznačně nejvíce využita pouze pro jednoduché prezentace učiva (36,9 %), v daleko menším rozsahu byl využit speciální software vyučujícími (4,9 %) nebo všemi žáky (7,6 %), ICT technika nebyla využita přibližně ve třetině hodnocených hodin a v necelé pětině hodin nebyly ICT prostředky k dispozici.

Masivní investice z projektu EU Peníze středním školám se ve školách projeví především v dovybavení škol ICT technikou a vytvořením množství digitálních výukových materiálů používaných učiteli v praxi.

Výsledky mezinárodního šetření PISA 2012¹⁸ ukazují, že nejčastěji žáci využívali počítače ve škole (jednou týdně nebo častěji) pro skupinovou práci a komunikaci se spolužáky (v průměru to uvedlo 30 % žáků, více na středních školách matematicky zaměřených). Dále byly využívány k procvičování učiva (v průměru 20 % žáků) a méně často k hraní výukových stimulačních her (pohybuje se v rozmezí od 17 % žáků na středních odborných školách do 5 % na gymnáziích).

Podle národní zprávy šetření TALIS 2013 vyplynulo, že v České republice byla u učitelů v porovnání s mezinárodním průměrem zaznamenána nižší míra využívání skupinové, individuální i projektové výuky. Dále bylo zjištěno, že spolupráce mezi učiteli formou výměny materiálů, informací a koordinace činností spojených s výukou byla v České republice i v mezinárodním průměru častější než přímé vykonávání společných aktivit. Zejména se méně vyskytovala týmová výuka učitelů v téže třídě a zároveň se méně vyskytovalo pozorování výuky ostatních učitelů a poskytování zpětné vazby.

V šetření TALIS 2013 byla také sledována subjektivně vnímaná vlastní zdatnost učitelů při řízení třídy žáků, vyučovacích postupů a v oblasti motivace žáků. Česká republika je po Japonsku druhou zemí s celkově nejnižší subjektivně vnímanou vlastní zdatností učitelů.

V hodnocených školách ve výuce projevovalo vlastní aktivitu a zájem o výuku nejvíce žáků v konzervatořích a gymnáziích, následovaly střední odborné školy s maturitními obory a učebními obory.

18 PALEČKOVÁ, J., TOMÁŠEK, V., BLAŽEK, R. *Mezinárodní šetření PISA 2012: Schopnost patnáctiletých žáků řešit problémy*. Praha: Česká školní inspekce, 2014. ISBN 978-80-905632-5-4.